

2. Такі види роботи сприяють перегляду взаємовідносин учасників навчального процесу через зміщення акцентів з особистості викладача як центральної фігури, єдиного джерела і транслятора знань на організацію навчальної діяльності, центрованої на особистості студента та його навчальних потребах – на реалізацію особистісноорієнтованого навчання.

3. Створення можливостей для активного навчання через залучення джерел мережі Інтернет сприяє розвитку у студентів ініціативності, відповідальності за свою навчальну діяльність, вибірковості в професійних та наукових уподобаннях, яка реалізується у навичках критично оцінювати інформацію, що пропонується, творчого підходу до виконання професійно обумовлених завдань, розширення світогляду та усвідомлення власної позиції у суспільно-економічних процесах, що відбуваються.

ЛІТЕРАТУРА

1. Морская Л.И. Методика формирования информационной культуры личности педагога / Морская Л.И. // Профессиональная подготовка учителя: история, теория, практика. – Пенза: ПГПУ им. В.Г.Белинского. – 2005. – С.323-330.
2. Дмитриева Е. Основная методическая проблема дистанционного обучения иностранным языкам через компьютерные телекоммуникации-сети Интернет / Дмитриева Е. // М.: Иностранные языки в школе. – 1998. – № 1. – С.6-11.
3. Морська Л. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: навч. посіб. / Морська Л. – Тернопіль: Астон, 2008. – 256с.

Надійшла до редколегії 02.09.2015.

УДК 378

КУЗЬМЕНКО Н.В., к.пед.н., доцент

Дніпродзержинський державний технічний університет

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Вступ. Світовий науково-технічний прогрес, інтеграція України в європейський освітній простір, комерціалізація промислової діяльності зумовлюють підвищення вимог до володіння випускниками вищих технічних навчальних закладів (ВТНЗ) нормами міжкультурної професійно орієнтованої комунікації. Це, в свою чергу, сприятиме подоланню мовного бар'єру між представниками вітчизняної та світової технічної еліти, налагодженню співпраці та взаємовідносин між людьми та країнами в різних сферах діяльності. В основу такого взаєморозуміння, яке сприяє взаємозбагаченню культур, має бути покладена іншомовна комунікативна компетентність.

Постановка задачі. Формування іншомовної комунікативної компетентності відбувається через набуті професійні та комунікативні іншомовні компетенції. Ці компетенції мають на увазі наявність необхідних знань, умінь та навиків володіння іноземною мовою, серед яких діалогічне мовлення займає одне із найважливіших місць. Метою статті є визначення можливості формування іншомовної комунікативної компетентності на прикладі діалогічного мовлення за допомогою Інтернет-ресурсів загального користування.

Результати роботи. З розвитком потреб суспільства змінювались акценти практичного викладання іноземних мов у ВТНЗ. Формування іншомовної комунікативної компетентності стає актуальним питанням для дослідження, що підтверджується працями Т.Аванесової, Н.Гавриленко, О.Григоренко, В.Зикова, О.Іскандарова, Е.Комарова,

Т.Кускова, Н.Кучеренко, Т.Лучкіна, Ю.Маслова, Р.Мільруд, А.Самсонова, Л.Фішкова, Л.Халіяпіна, І.Цатурова, М.Шишлота та ін.

Сьогодні у випускників ВТНЗ все частіше виникає необхідність професійного спілкування іноземною мовою із закордонними партнерами в різних ситуаціях, що пов'язані з роботою спільних підприємств, участю в міжнародних ярмарках, виставках-продажах, переговорами з представниками іноземних фірм тощо. Кваліфікація майбутнього фахівця технічної галузі має розглядатися як синтез його професійної та комунікативної компетенції, спрямованої на формування іншомовної комунікативної компетентності в навчальному процесі.

У програмі з англійської мови для вищих навчальних закладів зазначено, що студентам необхідно набути як професійної компетенції, так і комунікативної іншомовної компетенції. В даному випадку йдеться про набуття необхідних знань, умінь та навичок користування іноземною мовою. Володіння іноземною мовою для досвідченого користувача передбачає два рівні. Користувач іноземною мовою першого рівня повинен без утруднень розуміти практично все, що чує або читає. Тобто може отримувати інформацію з різних усних чи письмових джерел, узагальнювати та робити її аргументований виклад у зв'язній формі. Може висловлюватись спонтанно, дуже швидко і точно, диференціюючи найтонші відтінки змісту у досить складних ситуаціях. Користувач іноземною мовою другого рівня має розуміти широкий спектр досить складних та об'ємних текстів і розпізнавати імпліцитне значення. Може висловлюватись швидко і спонтанно без помітних утруднень, пов'язаних з пошуком засобів вираження. Може ефективно і гнучко користуватись мовою у суспільному житті, навчанні та у професійній діяльності. Може чітко, логічно, детально висловлюватись на складні теми та вести діалог, демонструючи свідоме володіння граматичними структурами, конекторами та зв'язними програмами висловлювання [1].

У сучасних дослідженнях іншомовну комунікативну компетентність розглядають як:

- здатність здійснювати міжкультурне професійно спрямоване спілкування;
- взаємодію з носіями іншої культури, беручи до уваги національні цінності, норми та уявлення; створення позитивного настрою спілкування для комунікантів;
- вибір комунікативно цілеспрямованих способів вербальної та невербальної поведінки на основі знань про науку і культуру інших народів у межах полілогу культур;
- результат затрачених зусиль, спрямованих на формування таких іншомовних знань і вмінь, які відображають лінгвістичний, професійно-контекстуальний, психологічний, соціальний та ситуативний стан мови як засобу професійного спілкування;
- здатність, сформовану в процесі навчання іноземної мови, вільно і адекватно до умов соціально-рольових ситуацій професійної діяльності розуміти й зумовлювати відповідні мовленнєві висловлювання згідно з теоретичними положеннями і знаннями, що виконують інформаційно-комунікативну функцію, а також практичні вміння та навички, які забезпечують перцептивно-комунікативну та інтеракційно-комунікативну функції спілкування за допомогою засобів іноземної мови;
- володіння індивідом необхідним рівнем знань, умінь і навичок, що визначають ступінь сформованості його професійної діяльності, стилю професійного спілкування та його особистості як носія визначених цінностей, ідеалів і професійної свідомості [2, с. 8].

Отже, іншомовна комунікативна компетентність є інтегральною характеристикою професійної діяльності фахівця і забезпечує компетентне професійне спілкування в умовах міжкультурної комунікації.

Оволодіння іншомовною компетентністю передбачає сформованість комунікативних умінь у чотирьох основних видах мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо), наявність мовних знань (фонетичних, граматичних, лексичних) та навичок оперування ними.

Говоріння як вид мовленнєвої діяльності існує у діалогічній і монологічній формах. Діалогічне мовлення значно переважає, оскільки у повсякденному спілкуванні люди користуються діалогом [3].

Відпрацювання діалогічних вмій є одним з найбільш важливих методичних аспектів в навчанні усному мовленню на іноземній мові.

Як відомо, діалог займає практично 70% нашої розмовної мови і при вивченні іноземної мови є одним з невід'ємних компонентів навчання.

Згідно із робочими програмами з англійської мови для студентів технічного напрямку майбутні фахівці повинні вміти:

- розуміти діалоги за змістом загальнотехнічного тексту;
- будувати діалоги за змістом загальнотехнічного тексту та озвучувати їх;
- складати діалоги у сфері особистої та повсякденної діяльності [4].

Діалогічне мовлення – це процес взаємодії двох або більше учасників спілкування. Тому в межах мовленнєвого акту кожен з учасників по черзі виступає як слухач і як мовець. Діалогічне мовлення передбачає мовленнєву взаємодію двох і більше співрозмовників, кожен з яких по черзі є то мовцем, то хто слухачем. Мета навчання студентів діалогічній формі спілкування полягає у формуванні у них навичок ведення бесіди один з одним у ході заняття, а також з носіями мови. Випускник технічного ВНЗ, навчений діалогічному спілкуванню, повинен володіти цим типом мовлення на комунікативно достатньому рівні, що забезпечує вживання вивченого мовного і мовленнєвого матеріалу в нових ситуаціях спілкування відповідно до поставленої мети, комунікативних намірів. Як правило, діалогічна мова спонтанна і не може бути спланована заздалегідь. Діалогічне спілкування представляє собою процес спільного мовотворення, в якому мовна поведінка учасників визначається мовною поведінкою їх співрозмовників. У цьому і полягає його основна відмінність від монологу. Саме тому діалогічна мова представляє для студентів технічного вузу набагато більше труднощів, ніж монологічна.

Сформованість вмій діалогічної мови студентів означає наявність в них ряду вмій, які забезпечують виконання поставленої комунікативної задачі в типових умовах спілкування. Можна виділити наступні вміння діалогічної мови.

Стимулювання співрозмовника на висловлювання. Дане вміння включає в себе вміння запитувати думку партнера, уточнюючи цікаву інформацію; запитувати і повідомляти фактичну інформацію, переходячи з позиції того, хто питає на позицію того, хто відповідає. Стимулом може бути: питання, твердження, прохання, пропозиція і т.д.

Реагування на мовний стимул. Репліка-стимул і репліка-реакція складають діалогічну єдність. Сформованість даного вміння є здатність висловити згоду/незгоду з пропозицією партнера, зробити пропозицію згідно з ситуацією і темою спілкування, погодитись/не погодитись з твердженням партнера, вибачитись, висловити емоційну оцінку різного характеру (радість/сум/сумнів/подив і т.д.).

Розгортання репліки-відповіді. Сформованість даного вміння передбачає здатність студентів підтримувати розмову, тобто при відповіді висловити і аргументувати свою точку зору, дати пораду і прийняти/не прийняти пораду партнера, ввічливо запитати знову в разі необхідності [5].

Отже, говорячи про таку важливу проблему, як навчання діалогічному мовленню студентів технічного ВНЗ, не можна не зазначити, що навчання даному виду мовленнєвої діяльності є досить складним процесом. Завдання викладача в цьому процесі полягає у відпрацюванні діалогічних навиків і організації навчання таким чином, щоб після закінчення ВНЗ випускники володіли навиками діалогічної мови на рівні, достатньому для здійснення спілкування в їх професійній діяльності.

Через брак навчального навантаження кількість годин, що відводяться на практичні заняття протягом курсу вивчення англійської мови, скорочується. Дуже часто ви-

кладачу на вистачає часу на перевірку у студентів навиків діалогічного мовлення саме під час аудиторних занять і тому доводиться лишати багато матеріалу на самостійне опрацювання. Викладач повинен слідкувати за лексичним і граматичним наповненням діалогів. В цій ситуації можуть стати у нагоді Інтернет-ресурси загального користування.

Останнім часом широкого використання набуло впровадження в освітній процес методів навчання із використанням Інтернет-ресурсів. Ці методи використовують як спеціалізовані програми, інформаційні портали, так і Інтернет-ресурси загального користування.

Використання соціальних мереж загального використання набуло широкого поширення, оскільки вони надають можливості обміну інформацією в широкому плані (аудіо-матеріали, відео-матеріали, текстові документи в різних форматах), можливість інтерактивного спілкування, а також є найбільш прогресуючим та адаптивним до потреб користувачів. До переваг соцмереж відносяться: відсутність потреби у спеціальному програмному забезпеченні, навиків по його установці, налагодженню, використанню; загальнодоступність і легкість при використанні; широкий вибір можливостей для організації виду та типу спілкування (надсилання повідомлень, участь у групах); легкий доступ до текстової, аудіо- та відеоінформації.

Використання соціальних мереж може бути у нагоді наступним чином. Викладач, маючи власну сторінку, наприклад, у MySpace [6], Vebo [7], Facebook [8], Tagworld [9], має можливість використовувати їх ресурси з великою користю. Оскільки нами досліджується проблема формування діалогічних навиків, то увага буде звернена на можливість відтворення аудіо-запису. Викладачу може не вистачати часу на перевірку діалогічного мовлення на практичних заняттях. Студент, виконуючи завдання в рамках самостійної роботи, має можливість прикріпленим файлом надіслати на сторінку викладача аудіо-запис із своїм діалогічним мовленням. Викладач, у свою чергу, має достатньо часу на прослуховування матеріалу, знаходження помилок, складання зауважень до цієї роботи. На практичних же заняттях викладач опрацьовує із студентами зауваження, не витрачаючи часу на прослуховування діалогу. Вміння молоді користуватися інформаційними технологіями не викликає труднощів налагодити зв'язок із викладачем у такий інтерактивний спосіб. Застосування такого роду роботи над діалогічним мовленням несе позитивний вплив на його формування та розвиток, спонукаючи викладача стати на один технічний щабель зі студентами.

Висновки. В кінцевому результаті сформоване діалогічне мовлення позитивно впливає на іншомовну комунікативну компетентність майбутніх фахівців технічного профілю у міжкультурній комунікації. Використання Інтернет-ресурсів загального користування надає викладачам і студентам додаткові можливості і час у формуванні діалогічних навиків, потрібних для формування іншомовної комунікативної компетентності. Інтернет-ресурси загального користування виявляються ефективними у вирішенні зазначеного питання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання д-р пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. –273с.
2. Сура Н.А. Навчання студентів університету професійно орієнтованого спілкування іноземною мовою: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 / Н.А.Сура. – Луганськ, 2005. – 18с.
3. Іпатій І.К. Формування навичок діалогічного та монологічного мовлення [Електронний ресурс] / Іпатій І.К., Кузик О.В. – Режим доступу: <http://intkonf.org/ipatyy-i-k-kuzik-o-v-formuvannya-navichok-dialogichnogo-ta-monologichnogo-movlennya/>.
4. Робоча програма навчальної дисципліни Іноземна мова для напрямів Інженерна механіка, Машинобудування, Автомобільний транспорт за освітньо-кваліфікаційним

- рівнем «бакалавр» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://178.219.93.18:8080/Portal/Data/7/12/7-12-rp-187.pdf>.
5. Свирипчук И.А. Развитие диалогического общения студентов в процессе обучения иностранной речи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kamts1.kpi.ua/node/1066>.
  6. MySpace [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.myspace.com>.
  7. Bebo [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bebo.com>.
  8. Facebook [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com>.
  9. Tagworld [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.tagworld.com>.

Надійшла до редколегії 14.09.2015.

УДК 378.147

ЧЕРНЫЙ О.А., к.т.н., доцент

Днепродзержинский государственный технический университет

ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ НА ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЯХ ПО КУРСУ «СОПРОТИВЛЕНИЕ МАТЕРИАЛОВ»

Введение. Проблемы подготовки квалифицированных инженерных специалистов в Украине в настоящее время приобретают все большую актуальность. И в первую очередь это касается преподавания механических дисциплин в украинской высшей школе. Сегодня при подготовке специалистов как механического, так и смежных инженерных направлений в ВУЗах Украины вопросам качественного обучения механическим дисциплинам уделяется недостаточно внимания. И в первую очередь это касается преподавания такой ключевой дисциплины, как «Сопроотивление материалов», а также прочих дисциплин, для которых «Сопроотивление материалов» является основной составляющей, например, таких курсов, как «Техническая механика» и «Прикладная механика».

Конечно же, эффективность будущей профессиональной деятельности студентов во многом зависит от характера и организации учебной деятельности – управляемого процесса взаимодействия преподавателей и студентов, направленного на приобретение знаний, умений и навыков, способности к самообучению и приобретению мировоззрения.

В настоящее время преподавателям всех общетехнических наук предстоит решить проблему активизации познавательной активности студентов в условиях сокращения часов аудиторных занятий. Не стоит забывать, что специфика преподавания курса «Сопроотивление материалов» связана с тем, что формирование понятий курса основано на знаниях, полученных студентами при предварительном изучении четырех фундаментальных курсов – физики, теоретической механики, математики и материаловедения.

Постановка задачи. Интеграция теоретических знаний по указанным курсам и практическое применение их в отношении поставленных в курсе «Сопроотивление материалов» задач сопровождается большими затруднениями, так как прочные знания и умения по всем четырем базовым дисциплинам в совокупности у большей части студентов отсутствуют.

Студент, даже хорошо понимающий физику явления, происходящего при различных деформациях конструкции, часто не владеет математическим аппаратом, позволяющим не только качественно оценить прочность конструкции, но и произвести точный и правильный расчет, а также количественную оценку прочности.

Часто встречается ситуация, когда студент хорошо владеет математическим аппаратом, свободно и точно выполняет расчет, не понимая, что происходит с конструк-